

Xavier LABORDA, *De retòrica. La comunicació persuasiva*, Barcelona, Barcanova, 1993, 126 pàg., ISBN 84-7533-914-X.

Què és la retòrica? En el mal sentit de la paraula, l'estil buit i ampul·lós. En realitat, però, el que titllem pejorativament de retòric no és res més que incompetència retòrica. La retòrica reeixida és sempre invisible. Xavier Laborda defensa en aquest llibre la bondat de la retòrica. I convenç.

Per a l'autor, la retòrica és «la paraula pública i lliure». I, també, «l'art de l'eloqüència». És «l'art de parlar en públic» i, alhora, «l'art d'escriure bé». Més: «és el poder cívic de la paraula». Encara més: «la retòrica, pel fet de ser art de la persuasió, és una tècnica d'ensinistrament i, sobretot, una teoria de la lucidesa discursiva, que s'aplica als altres i a un mateix».

Ni l'autor ni ningú no nega que la retòrica du a les seves entranyes la llavor negra de la demagògia. En aquest món, de qualsevol cosa es pot fer un mal ús. Però això no vol dir que, sempre i a tot arreu, la retòrica engendri demagògia.

Xavier Laborda va fins i tot més enllà del que acabem de dir i gosa proposar-nos una harmonia, aparentment impossible, entre retòrica i sinceritat. Vet aquí el que ens diu: «Sota el risc de la simplificació, podem presentar el prejudici així: la parla espontània omple preferentment una àrea de comunicació sincera, mentre que la parla retòrica és,

per se, filla de la dissimulació, quan no ho és de l'engany. Un enunciat com aquest, malgrat la seva versemblança, pot covar una fallàcia persistent. De moment, la frase conté dues afirmacions, la sinceritat de la parla natural i la insinceritat de la parla d'ofici, les quals troben un suport retòric en la contraposició. S'infereix, a més, una tercera afirmació relativa a la separació entre la parla i les formes retòriques. Doncs bé, no sembla imprudent avançar la tesi que totes tres afirmacions van erades».

Laborda reconeix que la retòrica neix i viu com a tècnica persuasiva, i que «no aspira a trobar la veritat o la mentida de les coses, sinó a afirmar els propis arguments i debilitar els del contrari». Però afirma, amb raó, que en aquest aspecte no es diferencia pas del parlar espontani. El que singularitza la retòrica, segons l'autor, és, simplement, que s'aplica a una situació comunicativa concreta, la més elaborada i decisiva, que és la persuasió.

«Si sincerar-se —afegeix Laborda— vol dir explicar el que se sent o es pensa realment, sense hipocresia, és precís [*sic*] saber fer-ho, saber parlar i expressar la realitat subjectiva, en els seus matisos. La capacitat expressiva, la flexibilitat verbal, la freqüentació del camí que

uneix pensament i discurs, assegura una sinceritat reexida.»

Laborda, que és més un estudiós que no pas un practicant de la retòrica, té l'encert d'exposar un exemple brillantíssim de retòrica reeixida i d'encomanar-nos l'admiració

que desperta en ell. Es tracta del parlament de Marc Antoni a la tragèdia *Juli Cèsar* (acte tercer, escena segona). És clarament millor que cap de les intervencions dels nostres polítics, cosa ben comprensible: als polítics d'avui dia no els escriu els discursos Shakespeare.

Joan TUDELA

CRITERIS GENERALS PER A LA PRESENTACIÓ D'ARTICLES
A LA REVISTA DE LLENGUA I DRET

Les persones interessades a publicar un article a la *Revista de Llengua i Dret* (RLD) convé que tinguin en compte les observacions següents a l'hora de preparar els originals:

1. Els articles han de ser adreçats al director de la RLD (Escola d'Administració Pública de Catalunya, av. de Pearson 28, 08034 Barcelona. Tel. (93) 402 40 40. Fax (93) 402 40 05).
2. L'extensió recomanada per als articles redactats per a la secció d'estudis és de 10 a 25 fulls ISO A4 a doble espai, i si és possible en suport informàtic, preferentment en WordPerfect, WordStar, Word, Displaywrite o format revisable.
3. Els terminis de presentació d'originals fineixen habitualment a l'acabament dels mesos de juny i de desembre.
4. La RLD inclou un resum dels estudis publicats. Per garantir-ne la fidelitat, es recomana que l'elaborin els autors i que el presentin alhora que l'article. L'extensió màxima del resum és d'un full ISO A4.
5. Els autors han d'indicar el títol de l'article, el seu nom i cognom(s), i el càrrec o la professió amb què volen aparèixer identificats a l'encapçalament de l'article.
6. Cal que els autors facin arribar amb l'article les dades suficients perquè la RLD s'hi pugui posar en contacte de forma ràpida (adreça, telèfons, telefax).
7. Quan els articles siguin extensos, és recomanable que vagin precedits d'un breu sumari dels diferents apartats en què s'estructuren.
8. Es recomana la utilització de notes a fi que els lectors dels articles puguin localitzar les fonts de les afirmacions que s'hi fan o puguin ampliar

l'estudi d'un punt determinat de l'article. Encara que la RLD publica les notes a peu de pàgina, és preferible que els autors les posin al final de l'article, ordenades i numerades tal com apareguin dins el text.

9. Es recomana la inclusió d'un apartat final de bibliografia, en què es recullin les obres utilitzades en l'elaboració de l'article o les que es consideren de referència sobre la matèria de què tracta l'article.

10. Cal que els autors organitzin el contingut de l'article amb una introducció que en defineixi l'objecte, un desenvolupament que inclogui les dades i els arguments que l'autor consideri oportú d'aportar i una conclusió que presenti una proposta, una valoració o una reflexió final.

COL·LABORACIONS NO ENCARREGADES:

Els articles tramesos que no hagin estat encarregats prèviament seran sotmesos a la decisió del Consell de Redacció per a la seva publicació.

Butlleta de subscripció

Cognoms o Entitat Nom

Adreça NIF

Població CP

Telèfon Professió

Lloc de treball

Em subscric a REVISTA DE LENGUA I DRET: col·lecció completa + 1994 (núm. 1 a 22): 25.800 ptes.; només 1994 (núm. 21 i 22): 3.000 ptes.

Faré efectiu l'import de la subscripció:

amb el taló bancari adjunt núm.

Banc/Caixa

per domiciliació bancària

Banc/Caixa Núm. oficina

Núm. compte/llibreta Població

Adreça agència

Data Signatura

Butlleta de domiciliació bancària

Senyors,

Us agrairé que, amb càrrec al meu compte/llibreta, atengueu els rebuts que us presentarà l'Escola d'Administració Pública de Catalunya per al pagament de la meva subscripció a REVISTA DE LENGUA I DRET.

Titular compte/llibreta

Banc/Caixa Núm oficina

Núm. compte/llibreta Població

Adreça agència

Lloc i data, d de 199.....

Signatura

Envieu ambdues butlletes a REVISTA DE LENGUA I DRET

Escola d'Administració Pública de Catalunya

Av. de Pearson, 28

08034 Barcelona. Tel. (93) 402 40 17 - Fax (93) 402 40 05

